

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТА РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЦИВІЛЬНА ОБОРОНА»

(для 6 курсу, заочної форми навчання, напрям підготовки
0502 – «Менеджмент», спеціальності 7.050201 – «Менеджмент організацій»

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни «Цивільна оборона» (для 6 курсу, заочної форми навчання, напрям підготовки 0502 – «Менеджмент», спеціальності 7.050201 – «Менеджмент організацій» / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: В. І. Пашков. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 20 с.

Укладач: В. І. Пашков

Рецензент: зав. кафедри економіки підприємств міського господарства професор, доктор економічних наук А. Є. Ачкасов

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Затверджено на засіданні кафедри «Менеджмент міського і регіонального розвитку» (протокол № 1 від 31. 08. 2011р)

ЗМІСТ

Стор.

ВСТУП.....	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	7
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	8
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	8
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни.....	9
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	10
2.1. Структура навчальної дисципліни.....	10
2.2. Тематичний план навчальної дисципліни.....	10
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовними модулями та форми навчальної роботи студента.....	11
2.4. Розподіл часу самостійної навчальної роботи студента.....	12
2.5. Теми лекцій.....	13
2.6. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	15
2.7. Методи та критерії оцінювання знань.....	15
2.8. Інформаційно-методичне забезпечення.....	18

ВСТУП

Значна кількість великих катастроф, що відбулися на території України останнім часом (серед яких особливе місто займає Чорнобильська), змістили пріоритети у призначенні цивільної оборони від захисту населення в умовах воєнного часу на захист населення від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру, від галузевого (відомчого) формування і функціонування на функціональні (із за діянням усіх рівнів виконавчої влади) принципи формування і реагування на надзвичайні ситуації (НС).

Організація безпеки і захисту населення України, об'єктів економіки і національного надбання держави повинна розглядатися як невід'ємна частина державного будівництва, як найважливіша функція центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій і виконавчих органів влади.

Рівень національної безпеки не може бути достатнім, якщо у загальнодержавному масштабі не буде вирішене завдання захисту населення, об'єктів економіки і національного надбання від НС техногенного і природного характеру.

За таких умов важливого значення набуває підготовка висококваліфікованих фахівців, які б могли не тільки чітко визначити призначення і завдання цивільної оборони (ЦО) України, а і кваліфіковано вирішувати питання цивільного захисту населення і об'єктів економіки від НС. Все це обумовлює актуальність вивчення дисципліни «Цивільний захист».

Дисципліна «Цивільний захист» є нормативною дисципліною для 6 курсу, заочної форми навчання, напрям підготовки 0502 – «Менеджмент», спеціальності 7.050201 – «Менеджмент організацій».

Приєднання України до Болонського процесу передбачає впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), яка є українським варіантом ECTS. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Необхідна навчальна база перед початком вивчення дисципліни: з метою найкращого засвоєння матеріалу студенти повинні до початку вивчення дисципліни опанувати знання і навички з фізики, хімії, біології, математики.

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

- СВО ХНАМГ «Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціаліста 6 курсу, заочної форми навчання, напрям підготовки 0502 – «Менеджмент», спеціальності 7.050201 – «Менеджмент організацій», затверджена 30.10.2007 р;
- СВО ХНАМГ «Освітньо-професійна програма підготовки спеціаліста 6 курсу, заочної форми навчання, напрям підготовки 0502 – «Менеджмент», спеціальності 7.050201 – «Менеджмент організацій», затверджена 30.10.2007 р;
- Навчальний план підготовки спеціаліста 6 курсу, заочної форми навчання, напрям підготовки 0502 – «Менеджмент», спеціальності 7.050201 – «Менеджмент організацій» 2006 р;

Програма ухвалена кафедрою «Менеджмент міського і регіонального розвитку» (протокол № 1 від 31. 08. 2011р) та Вченою радою факультету післядипломної освіти та заочного відділення (протокол №1 від 28. 08 2007 р).

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни є підготовка фахівця, який володітиме знаннями з формування системи теоретичних і прикладних знань із правових, економічних і організаційних питань захисту людини від зброї масової поразки супротивника та впливу негативних факторів середовища мешкання і праці.

Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладення дисципліни є теоретична та практична підготовка студентів з питань:

- нормативні документи з організації систем захисту людини від зброї масової поразки;
- теоретичні основи негативного впливу іонізуючих випромінювань на оточуюче середовище та живих істот;

1.1.2. Предмет вивчення дисципліни:

Дисципліна вивчає: значення цивільної оборони в системі оборонних заходів країни, її структуру, дії ядерної, хімічної та бактеріологічної зброї, що уражують; властивості захисних споруд і засоби індивідуального і медичного захистів; прибори радіаційної, хімічної розвідок і дозиметричного контролю, правила проведення рятівних і невідкладних аварійно-відбудовних робіт.

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Фізика; математика; хімія; біологія; психологія	Безпека життєдіяльності; охорона праці; охорона праці в галузі

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЦИВІЛЬНА ОБОРОНА - СКЛАДОВА ЧАСТИНА ОБОРОННИХ ЗАХОДІВ КРАЇНИ

ЗМ1.1.	Небезпеки, що призводять до надзвичайних ситуацій	0,5/18
ЗМ 1.2	Запобігання надзвичайним ситуаціям та організація усунення їх негативних наслідків	1,0/36

Змістовний модуль 1. 1.

ЗМ 1.1 Небезпеки, що призводять до надзвичайних ситуацій **(0,5/18)**
(кількість кредитів/годин)

Модуль 1. 1

1. Природні небезпеки
2. Небезпеки техногенного характеру
3. Соціально – політичні небезпеки
4. Комбіновані небезпеки

Змістовний модуль 1. 2

ЗМ 1.2 Запобігання надзвичайним ситуаціям та організація усунення їх негативних наслідків **(1,0 /36)**
(кількість кредитів/годин)

Модуль 1. 2

5. Причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій
6. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій
7. Надання першої долікарської допомоги постраждалим

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально- виробнича, соціально- побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
<p>Студент повинен оволодіти знаннями щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нормативних документів по ЦО; - сучасних засобів нападу супротивника; - впливу ядерної, хімічної та біологічної зброї на стан довколишнього середовища і живих організмів; - властивостей отруйних речовин; - категорій об'єктів по пожежній безпеці; - дій в разі ядерного нападу супротивника або НС природного чи техногенного характерів; <p>Студент повинен уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оцінювати радіаційну, хімічну, екологічну, бактеріологічну, пожежну, інженерно економічну й інші обстановки, що складаються в результаті НС у навколишньому середовищі; - здійснювати заходи самозахисту і захисту виробничого персоналу, населення від наслідків НС різного характеру; - користуватися засобами індивідуального захисту; - робити уколи і штучне дихання; - користуватися засобами пожежної безпеки. 	виробнича, соціально- виробнича, соціально-побутова	організаційна, управлінська, виконавська, технічна і інші

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Влох П. С. Цивільна оборона: Курс лекцій. – К.: КНУБА, 2005. - 84с.
2. Воробйов О. Цивільний захист. Навчальний посібник. – Чернівці: Рута, 2008. - 152с.
3. Депутат О. П. Цивільна оборона. - Підручник. Львів - 2005. - 338с.
4. Поляков О. Є. Цивільна оборона. Теоретичний курс: Навчальний посібник. – Краматорськ: ДДМА, 2007. - 280с.
5. Стеблюк М. І. Цивільна оборона: Підручник. 3 – те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, - 2004. - 490с.
6. В. М. Шоботов. Цивільна оборона: Навчальний посібник. – К.: «Центр навчальної літератури», 2004. – 438 с.

1.5. Анотації програми навчальної дисципліни

Анотація програми навчальної дисципліни

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Мета: підготовка фахівця, який володітиме знаннями з формування системи теоретичних і прикладних знань із правових, економічних і організаційних питань захисту людини від зброї масової поразки супротивника та впливу негативних факторів середовища мешкання і праці.

Предмет: дисципліна вивчає: значення цивільної оборони в системі оборонних заходів країни, її структуру, дії ядерної, хімічної та бактеріологічної зброї, що уражують; властивості захисних споруд і засоби індивідуального і медичного захистів; прибори радіаційної, хімічної розвідок і дозиметричного контролю, правила проведення рятівних і невідкладних аварійно-відбудовних робіт.

Зміст: роль, місце ЦЗ в загальній системі оборонних заходів. Нормативно-правова база ЦЗ. Класифікація НС природного, техногенного, соціально – політичного і воєнного характеру. Запобігання і усунення НС на об'єкті. Ліквідація наслідків НС на об'єкті господарської діяльності.

Аннотация программы учебной дисциплины

ГРАЖДАНСКАЯ ЗАЩИТА

Цель: подготовка специалиста, который будет владеть знаниями формирования системы теоретических и прикладных знаний по правовым, экономическим и организационным вопросам защиты человека от оружия массового поражения противника и влияния негативных факторов внешней среды и труда.

Предмет: дисциплина изучает значение гражданской обороны в системе оборонных мероприятий страны, ее структуру, поражающее действие ядерного, химического и бактериологического оружия; свойства защитных сооружений и способы индивидуальной и медицинской защит; приборы радиационной, химической разведок и дозиметрического контроля, правила проведения спасательных и неотложных работ.

Содержание: роль, место ГЗ в общегосударственной системе оборонных мероприятий. Нормативно-правовая база ГЗ. Классификация ЧС природного, техногенного, соціально – політичного і воєнного характеров. Предупреждение и устранение ЧС на объекте. Ликвидация последствий ЧС на объекте хозяйственной деятельности.

Abstract of the discipline program

The aim: The aim of the discipline is to train a professional able to form a system of theoretical knowledge and practical skills on legal, economic and organizational problems of human protection from the enemy's weapon of mass destruction as well as the influence of the negative factors on the environment and labour activity.

Subject: The discipline studies the role of civil defense in the system of defensive activities of the country; its structure, suppressing action of nuclear, chemical and bacteriological weapon; characteristics of defensive structures and chemical reconnaissance and dosametric control; rules of conduction life-saving and emergency works.

Contents: Mass destruction weapon. The role and place of civil defense in the general system of defensive activities. Legal and standard basic of civil defense. Nuclear weapon. Chemical weapon. Biological weapon.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни

«Цивільний захист»

за робочими навчальними планами заочної форми навчання

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрям, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 1,5 Змістовних модулів -2 Загальна кількість годин - 54	Напрям підготовки – 0502 – «Менеджмент», спеціальності 7.050201 – «Менеджмент організацій» Освітньо-кваліфікаційний рівень - спеціаліст	Нормативна Рік підготовки -6-й Семестр – 11 Аудиторні заняття: 6 годин Лекції - 6 годин Самостійна робота -48 години Вид підсумкового контролю - залік.
<i>Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 11,1% до 88,9%</i>		

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних. Багато теоретичних питань винесено для написання контрольної роботи. Також велике значення в процесі вивчення й закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

2.2. Тематичний план навчальної дисципліни

При вивченні дисципліни «Цивільний захист» студенти повинні ознайомитися з програмою дисципліни, її структурою, методами і формами навчання, способами і видами контролю та оцінювання знань.

Тематичний план «Цивільний захист» складається з двох змістовних модулів, кожен з яких поєднує в собі відносно окремий самостійний блок дисципліни, який логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом і взаємозв'язками.

Навчальний процес здійснюється в таких формах: лекційні заняття, самостійна робота студентів. Написання контрольної роботи. Завданням

самостійної роботи студентів є отримання додаткової інформації для більш поглибленого вивчення дисципліни. Зміст дисципліни розкривається в темах:

Змістовний модуль 1. 1. Небезпеки, що призводять до надзвичайних ситуацій

Тема 1. Природні небезпеки

Тема 2. Небезпеки техногенного характеру

Тема 3. Соціально – політичні небезпеки

Тема 4. Комбіновані небезпеки

ЗМ 1. 2. Запобігання надзвичайним ситуаціям та організація усунення їх негативних наслідків

Тема 5. Причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій

Тема 6. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій

Тема 7. Надання першої долікарської допомоги постраждалим

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовними модулями та форми навчальної роботи студента

Таблиця 2.1 – Розподіл часу за модулями і змістовними модулями

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем,	Лаб.	СРС
ЗМ 1. 1. Небезпеки, що призводять до надзвичайних ситуацій	0,5/18	2	-	-	16
ЗМ 1. 2. Запобігання надзвичайним ситуаціям та організація усунення їх негативних наслідків	1,0/36	4	-	-	32
Модулі	1,5/54	6	-	-	48

Таблиця 2.2 – Розподіл часу лекційного курсу

Зміст		Кількість годин
ЗМ 1. 1. Небезпеки, що призводять до надзвичайних ситуацій		2
1	Природні небезпеки	0,5
2	Небезпеки техногенного характеру	0,5
3	Соціально – політичні небезпеки	0,5
4	Комбіновані небезпеки	0,5
ЗМ 1. 2. Запобігання надзвичайним ситуаціям та організація усунення їх негативних наслідків		4
5	Причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій	1
6	Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій	1
7	Надання першої долікарської допомоги постраждалим	2
Всього годин		6

2.4. Розподіл часу самостійної навчальної роботи студента

Самостійна навчальна робота студента розрахована на формування практичних навичок у роботі студента зі спеціальною літературою орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем захисту населення.

Таблиця 2.4 - Розподіл часу самостійної навчальної роботи студента (форми самостійної роботи, обсяг у годинах)

Форми самостійної роботи (за змістовими модулями)	Години	Форма звіту
	ЕП та ОіА	
1	2	3
ЗМ 1. 1. Небезпеки, що призводять до надзвичайних ситуацій	16	
1.Огляд основної та додаткової літератури	4	Конспект
2.Ведення термінологічного словника	4	Текст словника
3.Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	4	Відповіді у зошиті для практичних занять
4. Підготовка для поточного тестування	4	Конспект
ЗМ 1. 2. Запобігання надзвичайним ситуаціям та організація усунення їх негативних наслідків	32	
1.Огляд основної та додаткової літератури	2	Конспект
2.Ведення термінологічного словника	2	Текст словника

1	2	3
3.Самостійний розгляд питань тем: «Стихійні лиха», «Інфекційні хвороби їхня профілактика, засоби боротьби з ними», «Оцінки пожежної обстановки», «Основні принципи захисту населення і територій від НС техногенного і природного характерів»	5	
4.Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	3	Відповіді у зошиті для практичних занять
5.Підготовка контрольної роботи	15	Текст і рецензія реферату
6.Підготовка до поточного тестування	5	Відповіді у зошиті для практичних занять
РАЗОМ	46	

2.5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

ТЕМА 1. ПРИРОДНІ НЕБЕЗПЕКИ

Стихійні лиха. Літосферні лиха. Виверження вулканів. Землетруси. Гіпоцентр. Епіцентр. Сейсмічна шкала. Магнітуда. Глибина осередку. Ознаки близького землетрусу. Рекомендації щодо правил поведінки в умовах небезпеки землетрусу. Зсуви. Селі. Гідросферні стихійні лиха. Повені. Наслідки повеней. Снігові лавини. Атмосферні стихійні лиха. Урагани. Вітри. Шкала вітрів (за Бофортом). Циклони. Тайфуни. Смерчі. Пожежі. Рекомендації щодо правил поведінки при пожежах.

ТЕМА 2. НЕБЕЗПЕКИ ТЕХНОГЕННОГО ХАРАКТЕРУ

Техносфера. Аварія. Види аварій. Катастрофа. Антропогенний вплив на навколишнє середовище. Целюлозно-паперова промисловість. Аварії з викидом радіоактивних речовин у навколишнє середовище. Стан здоров'я населення постраждалого від аварії на ЧАЕС. Шляхи підвищення життєдіяльності в умовах радіаційної небезпеки. Аварії з витоком сильно - діючих отруйних речовин. Аварії на транспорті. Пожежі та вибухи.

ТЕМА 3. СОЦІАЛЬНО – ПОЛІТИЧНІ НЕБЕЗПЕКИ

Конфлікт. Політичні конфлікти. Економічні конфлікти. Міжетнічні конфлікти. Латентна форма конфлікту. Війни. Тероризм. Політика залякування. Терористичний акт. Екстремальні ситуації криміногенного характеру. Способи їх уникнення. Глобальна злочинність. Газовий балончик. Соціальні небезпеки. Алкоголізм. Тютюнокуріння. Нікотин. Алкоголь і здоров'я. Зґвалтування. Поради щодо захисту від зґвалтування.

ТЕМА 4. КОМБІНОВАНІ НЕБЕЗПЕКИ

Природно-техногенні небезпеки. Екологічна небезпека. Парниковий ефект. Порушення озонового шару. Кислотні опади. Виникнення пустель. Природно-соціальні небезпеки. Епідемія. Соціальні хвороби. Грип. Хвороба Боткіна. Бактеріальні інфекції. Паличка Коха. Туберкульоз. Харчові отруєння. Захворювання, які передаються статевим шляхом. Гонорея. Сифіліс. Онкологічні захворювання. Ракова клітина. СНІД. Наркотики. Психічна залежність. Опіум. Морфін. Героїн. Барбітурати. Кокаїн, Марихуана.

ТЕМА 5. ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ НС

Загальні ознаки надзвичайних ситуацій. Перша категорія НС. Друга категорія НС. Система «людина - життєве середовище». Стихійне лихо. Небезпечні природні явища. Локальні НС. Регіональні НС. Загальнодержавні НС. Постанова Кабінету Міністрів України №1099 «Про порядок класифікації НС». Чотири рівня НС. Запобігання виникнення НС. Завдання ЄДСЗР. Сили і засоби ЄДСЗР. Режим повсякденної діяльності. Режим підвищеної готовності. Мобілізація. Прийнятий ризик.

ТЕМА 6. ЛІКВІДАЦІЯ НАСЛІДКІВ НС

(РЯТУВАЛЬНІ ТІ ІНШІ НЕВІДКЛАДНІ РОБОТ

Закон України «Про аварійно-рятувальні служби» від 14 грудня 1999 року №1281-XIV (із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 21 грудня 2000 року № 2171-III). Організаційні засади створення аварійно-рятувальних служб. Організаційні засади діяльності аварійно-рятувальних служб. Правові засади створення аварійно-рятувальних служб. Правові засади діяльності аварійно-рятувальних служб. Економічні засади створення аварійно-рятувальних служб. Економічні засади діяльності аварійно-рятувальних служб. Обов'язки рятувальників. Права рятувальників. Відповідальність рятувальників. Гарантії соціального захисту рятувальників. Організація і оперативне керівництво силами ЦО під час проведення рятувальних заходів. План ремонтно – відновних робіт.

ТЕМА 7. НАДАННЯ ПЕРШОЇ ДОЛІКАРНОЇ ДОПОМОГИ ПОСТРАЖДАЛИМ

Лікарський медичний пункт. Памороки. Асфіксія. Струс мозку. Клінічна смерть. Відмороження. Перегрівання. Електричні удари. Індивідуальна аптечка А І-2 (та її аналоги). Індивідуальний перев'язувальний пакет ІПП. Протибактеріальні препарати. Очередність забезпечення медичними засобами захисту. Протибольовий засіб. Перша допомога при переломах. Забиті місця. Вивихи. Зупинка кровотечі. Травматичний токсикоз. Шок. Опіки.

2.6. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види та засоби контролю (тестування, курсові роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1. 1. Тестування	15
ЗМ 1. 2. Тестування	15
Контрольна робота	30
Підсумковий контроль з МОДУЛЕМ 1	
Письмовий залік	40
Усього за модулем	100%

2.7. Методи та критерії оцінювання знань

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю оцінювання знань:

- оцінювання роботи студента під час практичних занять;
- поточне тестування після вивчення кожного змістового модуля;
- складання заліку чи екзамену.

Оцінку знань студентів з дисципліни «Цивільний захист» здійснюють відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), що є українським варіантом ECTS. Ця система базується на здійсненні наскрізного поточного контролю на аудиторному занятті у відповідності до його форми (лекційної, практичної). Підсумковою оцінкою поточного контролю є оцінка за модуль, тобто реалізується принцип модульного обліку знань студентів.

Навчальним планом з дисципліни «Цивільний захист» передбачено складання заліку. Для оцінювання знань використовують чотирибальну національну шкалу та стобальну шкалу оцінювання ECTS.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання завдань поточного контролю.

Робота студентів на практичних заняттях оцінюється за 4-бальною системою і згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS. (табл. 2.5.). При оцінюванні виконання практичних завдань увага приділяється їх якості й самостійності.

Поточний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля та вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді письмового контролю (контрольна робота за білетами у письмовій формі двічі по закінченню кожного зі змістових модулів після того як розглянуто увесь теоретичний матеріал та проведені практичні завдання в межах кожного з двох ЗМ).

Контроль здійснюється і оцінюється за двома складовими: лекційна (теоретична) і практична частини. Для цього білети для проведення поточного контролю мають теоретичні запитання. Може бути також використано тестове завдання – за вибором студента.

Знання оцінюються за 4-бальною системою за національною шкалою (контрольна робота) або за системою оцінювання за шкалою ECTS. (тестові завдання) (табл. 2. 5.)

Проведення підсумкового контролю. Умовою допуску до заліку є позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовими модулями.

За умов кредитно-модульної системи організації навчального процесу до підсумкового контролю допускають студентів, які набрали в сумі за всіма змістовими модулями більше 30% балів від загальної кількості з дисципліни (або більше 50% балів з поточного контролю за всіма змістовими модулями).

Екзамен або залік здійснюється в письмовій формі за підсумковим тестовим завданням, що дає можливість здійснити оцінювання знань студента у усієї дисципліни «Цивільний захист».

Тестові завдання оцінюються – за 100-бальною системою оцінювання за шкалою ECTS. В обох випадках оцінки згідно з методикою переведення показників за шкалою ECTS. В обох випадках оцінки згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів перекладаються у відповідну систему оцінювання (табл. 2. 5.).

Оцінювання знань за 4-бальною системою за національною шкалою:

Оцінку «відмінно» ставлять коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих в основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка «дуже добре». Теоретичні запитання розкрито повністю на основі програмного і додаткового матеріалу. При виконанні практичного завдання студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка «добре». Теоретичні запитання розкрито повністю, програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичне завдання виконано взагалі правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка «задовільно». Теоретичні запитання розкрито повністю, проте при викладенні програмного матеріалу допущені незначні помилки. При виконанні практичних завдань без достатнього розуміння студент застосовує навчальний матеріал, припускає помилки.

Оцінка «задовільно (достатньо)». Теоретичні питання розкрито неповністю, з суттєвими помилками. При виконанні практичного завдання студент припускається значної кількості помилок та зустрічається зі значними труднощами.

Оцінка «незадовільно». Теоретичні питання нерозкриті. Студент не може виконати практичні завдання, виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні.

Оцінка «незадовільно». Теоретичні питання нерозкриті. Студент не може виконати практичні завдання.

Таблиця 2.5 – Шкала перерахунку оцінок результатів контролю знань студентів.

Оцінка за національною шкалою	Визначення назви за шкалою ECTS.	ECTS оцінка	% набраних балів
ВІДМІННО	Відмінно – відмінне виконання лише з незначними помилками	A	Більше 90-100
ДОБРЕ	Дуже добре - вище середнього рівня з кількома помилками	B	Більше 80-90
	Добре – у загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	C	Більше 70-80 включно
ЗАДОВІЛЬНО	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	Більше 60-70 включно
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	E	Більше 50-60 включно
НЕЗАДОВІЛЬНО	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перездати тест	FX*	Більше 26-50 включно
	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням змістового модуля	F**	Від 0-25 включно

*- з можливістю повторно складання,

** - з обов'язковим повторним курсом

2.8. Інформаційно-методичне забезпечення

1. Закон України «Про правові засади цивільного захисту» №1859 – IV, 24 червня 2004 р.
2. Закон України «Про захист населення і територій від НС техногенного та природного характеру» №1809 – ХГУ, 2000 р.
3. Закон України «Про захист населення від впливу іонізуючих випромінювань» №15/98 – В. Р., 1998 р. із змінами за №3037 – III, 2002 р.
4. Закон України «Про цивільну оборону України» /Відомості Верховної Ради України» - 1993 р. - №14. – С.124.
5. Закон України «Про внесення змін до Закону України про Цивільну оборону України» від 24 березня 1999 р. №555 – XIV.
6. Конституція України. – К.: Скіф, 2006.-48с.
7. Указ Президента України «Про Концепції захисту населення і територій у разі загрози та виникнення НС» від 19 березня 1999 р. №
8. Атаманюк В. Г., Ширшев Л. Г., Акимов Н. И. Гражданская оборона: Учебник для вузов. – М.: Высшая школа, 1987. 288 с.
9. Воробйов О. О., Кардаш В. Е. Медицина НС. Навчальний посібник . – Чернівці, 2001. - 186с.

10. Гунський А. І. Цивільна оборона: Підручник для вищих учбових закладів. – К.: Міністерство освіти, 1995.- 216 с.
11. Демиденко Г. П., Кузьменко Е. П., Орлов П. П. и др. Защита объектов народного хозяйства от оружия массового поражения: Справочник. – К.: Вища школа, 1989. – 372 с.
12. Депутат О. П., Коваленко І. В., Мужик І. С. Цивільна оборона. Навчальний посібник. – Львів: Афіша, 2000. – 334 с.
13. Журавлев В. П., Пушенко С. Л., Яковлев А. Н. Защита населения и территорий в ЧС: Учебное пособие. – М.: АСВ, 1999. – 372. с.
14. Завьялов В. Н. Учебное пособие по Гражданской обороне. – М., 1989. – 271 с.
15. Стеблюк М. І. Цивільна оборона. Підручник. – К.: Знання Прес, 2003. – 456 с.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та
робоча програма навчальної дисципліни **«Цивільна оборона»**
(для 6 курсу, заочної форми навчання, напрям підготовки
0502 – «Менеджмент», спеціальності 7.050201 – «Менеджмент організацій»

Укладач: **ПАШКОВ** Володимир Іванович

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: *Н. Ю. Гаврилiна*

План 2011, поз. 596 Р

Підп. до друку 23.12.2011 р.

Друк на ризографі

Тираж 15 пр.

Формат 60х84/16

Ум. друк. арк. 0,8

Зам. № 7911

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4064 від 12.05.2011 р.